

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

2018-02-21

Dnr 512-3401-17

Ändringshistoria

Datum	Version	Ändrad av	Ändringar
2018-02-21	1	Maria Strand	Skapat dokument

Restaureringsplan för N2000-området Johannishus åsar inom projektet Life Bridging The Gap LIFE15 NAT/SE/000772

Om Projektet Life Bridging The Gap

Projektet Life Bridging The Gap kommer att genomföra olika åtgärder i 30 olika N2000-områden i Blekinge, Östergötland och Kalmar län samt Linköpings kommun. Projektet ska arbeta i värdefulla ekmiljöer och förstärka deras värden så att de kan finnas kvar i framtiden och hysa samma värdefulla arter. Bland annat ska man:

- Restaurera igenväxta ekmarker
- Plantera ekar i områden som saknar ekföryngring
- Skapa död ved för att försöka överbrygga glappet i åldersstrukturen
- Skapa död ved på artificiell väg för att öka förutsättningarna för vissa ovanliga skalbaggar att fortleva

Uppgifter om området

Uppgifter om området

Natura 2000-område: SE0410024

Naturreseptat: Johannishus åsar

Län: Blekinge

Kommun: Ronneby

Förvaltare och kontaktperson: Länsstyrelsen i Blekinge län, Maria Strand

Mittkoordinater: SWEREF99 TM: 525982, 6232867

Fastighetsbeteckning/Markägare: Johannishus 1:2/Johannishus Fideikommiss AB

Postadress	Besöksadress	Telefon/Telefax	E-post/webbplats:	Org.nr
SE-371 86 KARLSKRONA	Skeppsbrokajen 4	010-22 40 000 010-22 40 223	blekinge@lansstyrelsen.se www.lansstyrelsen.se/blekinge	202100-2320

Tabell 1 Naturtyper som omfattas av projektåtgärder

Kod	Natura 2000 habitat	Areal (ha)
9070	Trädklädda betesmarker	14,8
9190	Näringsfattig ekskog	0,4
	Utvecklingsmark	4,6

Åtgärder

- A1 Ny skötselplan
- A2 Restaureringsplan
- C1 Åtgärda igenväxning
- C2 Åtgärder för en bättre betesdrift
- C3 Plantering
- C4 Åtgärder för att skapa död ved
- D1 Uppföljning av habitat
- E1 Informationsaktiviteter

Beskrivning av området

Natura 2000-området består av 22 delområden, varav många utgörs av torra betade trädklädda åsar med mycket gamla och grova ekar. Några ekar är troligen över 500 år gamla. Knutna till framför allt dessa gamla ekar, men även till andra gamla eller grova ädellövträd är en lång rad sällsynta vedinsekter, lavar, svampar och andra organismer. Totalt 50 rödlistade arter är noterade inom området, de flesta av dessa är skalbaggar och lavar. Av rödlistade vedinsekter kan nämnas läderbagge, matt mjölbagge, kardinalfärgad rödbeck, ädelguldbagge, större sågsvartbagge, gulbent kamklobagge och tvåfläckig smalpraktbagge. Av 16 rödlistade lavararter kan nämnas matt pricklav, gryning dagglav och gammelekslav. Även öppnare hagmarker finns och liksom ekhagmarkerna hyser de en rik hävdgynnad kärlväxtflora med arter som backsippa, back- och stortimjan, brudbröd, solvända, jungfrulin, slätterfibbla, svinrot och backnejlika. Här finns också sandödlor på flera ställen och rödlistade gaddsteklar på flera lokaler. Svartpälsbi och droppgökbi är exempel på mycket ovanliga arter som påträffades inom området. Några mindre områden med ek-boskog, tallskog och alsumpskog ingår också i Natura 2000-området, som i sin helhet innefattas i område av riksintresse för naturvården.

Johannishus åsar utgörs av ett system av rullstensåsar som ringlar fram över en sträcka på sex-sju kilometer i ett omgivande bördigt odlingslandskap. De hävdade åsarna och de naturvärden som är knutna till dem, framför allt till de gamla ekarna, har bevarats tack vare att de sedan slutet av 1600-talet hört till Johannishus gods. På åsen finns ett av södra Sveriges rikaste och mest varierade fornlämningsområden, där det i anslutning till åsen finns omkring

350 registrerade fornlämningar. Inom Natura 2000-området finns nio gravfält och ett stort antal domarringar, stensättningar och skeppssättningar registrerade.

Syfte och mål

Naturreseptet Johannishus åsar har mycket höga naturvärden. En stor del av dem är knutna till gamla, grova träd, som blir allt mer sällsynta i landskapet. Inom LIFE-projektet Bridging the Gap, kommer under åren 2016–2021 åtgärder att genomföras inom Johannishus åsar med syfte att gynna ekar och arter knutna till ekmiljöer.

Ekmiljöer tillhör de mest artrika miljöerna i svensk natur. Fler än 1000 arter är mer eller mindre beroende av eken för sin överlevnad! Varför behövs projektet? Många gamla ekar har vuxit upp i ett öppet odlingslandskap, men står idag i marker som håller på att växa igen. Gamla, grova ekar, liksom andra hagmarksträd och buskar som hamnat i skogen, mår dåligt och dör på sikt om inget görs. För att förhindra detta behöver inväxande sly och träd tas bort. Att återinföra bete är mycket positivt för att bevara naturvärdena i igenväxta ekhagmarker.

Ekar föryngrar sig dåligt både i slutna skogar och i hårt betade marker. I många betesmarker är buskarna bortröjda. Plantering av ekar och buskar kan därför behövas för vi ska få en ny generation hagmarksträd och buskar. I vissa områden saknas vissa generationer av ekar. Kanske finns bara några stycken riktigt gamla och många medelålders ekar. Då sådana generationsglapp finns kan vissa åtgärder vara nödvändiga för att skynda på ekars åldrande eller på annat sätt hjälpa arterna att överleva långsiktigt.

Projektet kommer att åtgärda hot från igenväxning av Natura 2000-habitat såsom trädklädda betesmarker genom exempelvis gallring, underhållsröjning och stängsling. Habitat för målarterna hålträdsklokrypare, läderbagge och ekoxe kommer att skapas genom veteranisering, mulmholkar och ekoxekomposter.

Tillgängligheten till området och kunskapen om områdets bevarandevärden kommer att öka genom att skyltar sätts upp. Uppföljning av områdets habitat kommer att genomföras.

Planerade åtgärder

Tabell 2 Planerade åtgärder

Åtgärd	Underåtgärd	Namn	Längd (m)	Area (ha)	Antal
C1	C1.1	Restaurering lätt		1,2	
C1	C1.3	Underhållsröjning/betesstöd		1,2	
C2	C2.1	Stängsel	169		
C3	C3.1	Stor ek m stängsel			5
C3	C3.2	Liten bur samt ekplantering			25
C3	C3.3	Arkeolog vid plantering			1
C4	C4.1	Mulmholk			20
C4	C4.2	Ekoxeanläggning			2
E	E1.2	Infoskylt om projektet			3

Action A1 Revidering av skötselplan

Planerat i ansökan: 2016-10-01 – 2019-06-31

Genomförs: 201708–201806

En reviderad skötselplan tas fram för naturreservatet Johannishus åsar.

Action A2 Restaureringsplan

Planerat i ansökan: 2016-10-01 – 2019-06-31

Genomförs: 201710–201802

En översiktlig restaureringsplan upprättas för de planerade åtgärderna i LIFE BTG för området Johannishus åsar.

Action C1.1 Restaurering (lätt)

Planerat i ansökan: 2017-01-01 – 2022-03-31

Genomförs: 2018

Yngre träd som har växt upp sedan hävden minskat eller upphört kommer att röjas bort, och bete kommer att återupptas där det är möjligt. De äldre träden kommer att friställas, men även yngre träd, så kallade efterträdare, som kan ta över då de gamla träden dör. Gläntor kommer att utvidgas och förstärkas, för att skapa en mosaik av öppna och mer slutna partier, vilket gynnar många arter utöver projektets målarter. Det mesta av det bortgallrade virket kommer att transporteras bort från områden, men en del kommer att lämnas som faunadepåer eller användas till ekoxeanläggningar.

Action C1.3 Röjning/betesstöd

Planerat i ansökan: 2017-01-01 – 2022-03-31

Genomförs: 2020 och 2022

Efter röjningar blir det ofta stora uppslag av sly, på grund av röjgödslingseffekten. Det långsiktiga målet är att bete ska upprätthålla landskapets öppenhet efter restaureringarna, men

i ett inledande skede behövs underhållsröjningar för att få bukt med slyuppslaget. Underhållsröjning kommer att genomföras under två säsonger på hela ytan som restaureras.

Action C2.1 Stängsel

Planerat i ansökan: 2017-01-01 – 2022-03-31

Genomförs: 2018

Vi kommer att utöka en fålla så att hela det delområdet betas.

Action C3.1 Stor ek med stängsel

Planerat i ansökan: 2017-07-01 – 2022-03-31

Genomförs: Våren 2018 och/eller 2019

Det kommer att planteras fem stycken stora ekar med stängsel i ett område som är helt öppet idag. Det kan vara vits att plantera två olika år eftersom man inte kan styra över vädret, två stycken ett år och tre det andra.

Action C3.2 Liten bur samt ekplantering

Planerat i ansökan: 2017-07-01 – 2022-03-31

Genomförs: 2019-2021

Under hösten 2017 plockades ekollon från Johannishus åsar, dessa drivs nu upp på av en trädgårdsmästare och kommer att planteras ut när de är två eller tre år gamla. Möjligen behöver vi plocka mer ekollon hösten 2018 för att det ska bli tillräckligt med plantor, det beror lite på hur de tar sig.

Action C3.3 Arkeologisk kompetens

Planerat i ansökan: 2017-07-01 – 2022-03-31

Genomförs: Våren 2018 och/eller 2019

Inför planteringen av ek inom ett område rikt på fornlämningar behövs arkeologisk kompetens då groparna ska grävas. På den tilltänkta platsen finns ingen registrerad fornlämning men misstankar om att det är en gammal boplats.

Action C4.1 Mulmholkar

Planerat i ansökan: 2017-07-01 – 2022-03-31

Genomförs: 201710-201803

Mulmholkar skapar artificiella ihåliga ekar, och placeras i områden med en brist på äldre grova ekar eller efterträdare för att skapa livsmiljöer för de arter som är beroende av håligheter. Mulmholkarna är 2,5 meter höga och 0,5 meter i bredd och djup. I ett ingångshål som varierar mellan 5–15 cm kan insekter, fåglar och fladdermöss ta sig in. Mulmholkarna placeras på marken och förankras vid ett träd, och de fylls till ca 2/3 med ekspån, eklöv och sönderdelade grenar. I området kommer 20 mulmholkar att placeras ut.

Action C4.2 Ekoxeanläggning

Planerat i ansökan: 2017-07-01 – 2022-03-31

Genomförs: 201810–201906

Stockar av ek och bok kommer att placeras stående delvis nedgrävda i en grop. Detta skapar substrat för bland annat ekoxens larver, men även andra vedlevande insekter. Stockar från gallringsåtgärderna kommer att användas till ekoxeanläggningarna. I området kommer två ekoxeanläggningar skapas på Johannishus åsar.

Action D1.1 Uppföljning av krontäckning

Planerat i ansökan: 2017-04-01 – 2022-09-30

Genomförs: 2021–2026

Flygfoton tagna före och efter åtgärderna genomförts kommer att analyseras för att undersöka förändring i krontäckning.

Action D1.3 Uppföljning av planterade träd

Planerat i ansökan: 2019-04-01 – 2022-09-30

Genomförs: 2021–2028

Varje planterat träd i action C3.1 och C3.2 kommer att följas upp. Alla plantor kommer att besiktigas under vegetationsperioden år 5 respektive år 10 för att avgöra hur stor andel av plantorna som överlevt.

Action D2.1 Uppföljning av mulmholkar

Planerat i ansökan: 2019-04-01 – 2022-09-30

Genomförs: 2021-

Kolonisation av läderbagge och hålträdslokrypare kommer att undersökas i mulmholkar. Undersökningen kommer att genomföras med hjälp av eklektorsäckar, som fångar in insekterna som kläcks från holken. Eftersom läderbaggen är en art med långsam kolonisering och utveckling, kommer även förekomsten av några andra vedlevande insekter som ofta lever tillsammans med läderbagge och hålträdslokrypare undersökas, för att på så sätt kunna avgöra om mulmholkarna är en lämplig miljö för målarterna. Som kontroll kommer även mulmen i ihåliga träd att undersökas för att jämföra med resultatet från mulmholkarna. 36 mulmholkar och 36 ihåliga träd fördelat på 12 områden kommer att undersökas, vilket ger tre mulmholkar och tre ihåliga träd per område.

Action E1.2 Informationsskyltar om LIFE BTG

Planerat i ansökan: 2016-10-01 – 2022-09-30

Genomförs: 2018

Informationsskyltar som beskriver projektet och de åtgärder som kommer att genomföras placeras på tre platser;

Action E1.9 Guidad tur

Planerat i ansökan: 2016-10-01 – 2022-09-30

Genomförs: 2017 och 2018

En guidad tur där Länsstyrelsen berättar om vilka värden och arter som finns i eken och knutna till eken, och om hur projektet ska gynna dessa värden.

Avvikelser mot ansökan

Tabell 2 Sammanställning över förändringar gentemot ansökan

Action	Planerad omfattning i ansökan	Genomförd omfattning	Differens

Disclaimer

Innehållet i denna plan ansvarar projektet LIFE Bridging the Gap för. Det återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens uppfattning.

Bilagor

Bilaga 1 Karta

Name of the picture: Johannishus åsar project actions map

Map showing location of project actions
Site: SE0410024 Johannishus åsar
Natura 2000 status: SAC

Map scale: 1:36000

© Länsstyrelsen © Lantmäteriet Geodatasamverkan

